

підготовки з міжнародними підходами, що застосовуються у світовій практиці агрометеорології [4]. Важливим результатом є також формування у студентів усвідомлення соціальної значущості професії, що передбачає відповідальність за прийняття рішень у сфері природокористування та аграрного виробництва.

Виробнича практика на базі Тернопільського обласного центру з гідрометеорології відіграла важливу роль у формуванні професійних компетентностей студентів спеціальності «Науки про Землю». Вона забезпечила комплексне поєднання теоретичних знань з практичними навичками, розширила можливості студентів у сфері використання сучасних інформаційних технологій, підготувала їх до виконання завдань, що мають безпосереднє прикладне значення для аграрного сектору.

Таким чином, виробнича практика є невід’ємним етапом освітнього процесу, що не лише поглиблює професійні знання, але й формує особистісні якості майбутніх фахівців: відповідальність, аналітичне мислення та готовність до інновацій.

Список використаних джерел

1. Барановський В. А., Іваненко О. П. Агрометеорологія: навчальний посібник. Київ: Наукова думка, 2019.
2. Гідрометеорологічна служба України. Нормативно-правова база та організаційні засади діяльності. Київ, 2023.
3. Садченко, О. В. Сучасні методи моніторингу ґрунтово-кліматичних умов. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021.
4. WMO (World Meteorological Organization). Guide to Agricultural Meteorological Practices. Geneva: WMO, 2022.

Любов ЯНКОВСЬКА

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри геоекології та гідрології
ТНПУ ім. В. Гнатюка*

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ОП «ЕКОЛОГІЯ»

Науково-виробнича практика є формою навчальної діяльності, що інтегрує наукові дослідження за обраною темою магістерської роботи з набуттям практичних умінь та навичок у реальних умовах роботи підприємств чи установ за відповідним фахом. Цей етап освітнього процесу є ключовим елементом професійної підготовки, оскільки дозволяє студентам збирати практичний матеріал для звіту і опановувати справжні виробничі процеси. Практика є обов’язковою складовою навчання, спрямованою на розвиток фахових компетенцій

здобувачів вищої освіти та забезпечення їхньої готовності до працевлаштування. Протягом проходження практики магістранти мають можливість застосувати теоретичні знання, отримані в університеті, в реальних умовах професійної діяльності, тим самим роблячи перші важливі кроки до успішного працевлаштування та професійної реалізації.

Основними завданнями науково-виробничої практики є:

1. Систематизація та вдосконалення вже отриманих знань, практичних навичок і вмінь.

2. Набуття професійного досвіду та підготовка випускників до самостійної професійної діяльності.

3. Збирання та обробка матеріалів, необхідних для написання магістерських робіт, а також оформлення результатів досліджень.

Науково-виробнича практика спрямована на покращення професійної та практичної підготовки студентів, забезпечуючи їм доступ до необхідного обсягу практичних знань, умінь і навичок відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Підготовчий етап практики включає ознайомлення студентів із її програмою, визначення конкретних напрямів досліджень та складання індивідуального плану проходження практики. На цьому етапі також здійснюється вибір бази практики. Практика проводиться з відривом від теоретичного навчання на базах, такими як підприємства, організації чи установи, що мають виробничий, науковий або технічний потенціал, здатний задовольнити сучасні вимоги до підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Ці бази також повинні забезпечувати можливість зібрати та проаналізувати необхідні матеріали для написання основної частини магістерської роботи, а також створювати умови для подальшого професійного розвитку та кар'єрного зростання студентів. Залежно від наукових інтересів студентів, у тому числі тематики кваліфікаційних досліджень, базами практик часто обираються: Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, Державна екологічна інспекція у Тернопільській області; Управління ЖКГ, благоустрою та екології ТМР; Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Тернопільській області; приватні агропромислові підприємства, природно-заповідні об'єкти (ПЗ «Медобори», НПП «Дністровський каньйон», НПП «Кременецькі гори») та інші організації чи установи.

Виконання завдань на робочому місці передбачає застосування теоретичних знань на практиці, набуття студентами професійних навичок, формування бази даних за темою індивідуального завдання та

її обробку відповідно до запланованих етапів. Це включає виконання експериментальної та аналітичної частин роботи, а також моделювання отриманих результатів дослідження.

Під час проходження науково-виробничої практики магістранти здійснюють низку завдань, спрямованих на набуття професійного досвіду. Зокрема, ознайомлюються з історією, структурою та основними напрямками діяльності підприємства, організації або установи, що слугує базою практики; детально вивчають технологічний процес, а також його вплив на стан навколишнього середовища; проводять аналіз компонентного складу забруднювачів, які впливають на довкілля; досліджують природозберігаючі технології, що використовуються на підприємстві, та оцінюють їх ефективність; знайомляться з особливостями організації роботи базових установ у сфері раціонального пошуку, систематизації, обліку, зберігання й використання інформації; вдосконалюють практичні навички роботи з законодавчими і нормативними документами та іншими матеріалами. Цей комплекс заходів сприяє формуванню необхідних компетенцій для успішної професійної реалізації.

Для ефективного засвоєння теоретичних знань, студент під час проходження практики обов'язково веде щоденник. Щоб записи залишалися структурованими та змістовними, їх необхідно заповнювати щоденно.

Камеральний і заключний етап науково-виробничої практики передбачає складання зведеного звіту за результатами проведених досліджень. Цей звіт вимагає виконання наступних завдань: аналізу та систематизації отриманих матеріалів; створення готових картографічних і схематичних даних; виготовлення фотоматеріалів; формування висновків і рекомендацій. Захист звіту покладає на студентів завдання підсумувати результати самостійної дослідницької роботи. У цьому процесі вони представляють оформлені результати у вигляді текстових, фотографічних, картографічних або інших документів. Доцільно завершити звіт критичним аналізом природоохоронної роботи конкретного підприємства. Підготовлені текстові та графічні матеріали можуть бути використані для виконання кваліфікаційної роботи.

Таким чином, науково-виробнича практика відрізняється від традиційної виробничої тим, що головний акцент робиться на проведенні досліджень і залученні магістрантів до наукової діяльності. Це не лише сприяє здобуттю практичних навичок, але й допомагає розвивати дослідницький потенціал студентів, що стає важливим фактором у формуванні їх майбутньої наукової або професійної кар'єри.

Список використаних джерел

1. Павличенко А. В., Риженко С. А. Науково-виробнича практика. Методичні рекомендації. НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2019. 27 с.
2. Науково-виробнича практика. Методичні вказівки до проходження практики та оформлення звіту студентами ступеню вищої освіти «Магістр» спеціальності 201 «Агрономія» / уклад. В. С. Хахула, М.Б. Грабовський, О. С. Городецький, М.В. Лозінський, І.Д. Примак. Біла Церква, БНАУ, 2020. 20 с.
3. Науково-виробнича практика. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів освітньої програми «Екологія» другого (магістерського) рівня освіти. / уклад. Л. В. Янковська. Тернопіль: ТНПУ, 2024. 18 с.
4. Новицька С., Янковська Л. Формування ставлення особистості до навколишнього середовища як основа організації екологічної освіти. *Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки*: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р.). Тернопіль: Вектор, 2020. С. 358-364.
5. Янковська Л. В. З досвіду організації педагогічної практики студентів-екологів ТНПУ ім В. Гнатюка. *Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності "Екологія" у ТНПУ ім. В. Гнатюка, 7-8 травня 2019 р. Тернопіль: Тайп, 2019. С. 11–34.